

DOI: 10.58490/ctjump.2026i96.4441

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG, CÁC YẾU TỐ NGUY CƠ
CỦA BỆNH LÝ VIÊM TAI NGOÀI CẤP TÍNH Ở BỆNH NHÂN
ĐẾN KHÁM VÀ ĐIỀU TRỊ TẠI PHÒNG KHÁM TAI MŨI HỌNG
BỆNH VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC CẦN THƠ NĂM 2023 - 2025**

Trần Ngọc Bảo Vy, Nguyễn Triều Việt, Trang Hồng Hạnh, Tiêu Bảo Muội,
Huỳnh Nhật Thiện, Lê Anh Tuấn, Lâm Quang Huy*

Trường Đại học Y Dược Cần Thơ

*Email: ntviet@ctump.edu.vn

Ngày nhận bài: 15/01/2026

Ngày phản biện: 10/3/2026

Ngày duyệt đăng: 25/3/2026

TÓM TẮT

Đặt vấn đề: Viêm tai ngoài cấp tính là tình trạng viêm ảnh hưởng đến ống tai ngoài. Bệnh thường khởi phát nhanh và nguyên nhân chủ yếu là do nhiễm khuẩn. Viêm tai ngoài cấp có thể xảy ra ở mọi lứa tuổi. Ước tính khoảng 10% dân số sẽ mắc ít nhất một lần trong đời. **Mục tiêu nghiên cứu:** nhằm mô tả đặc điểm lâm sàng và xác định các yếu tố nguy cơ của bệnh lý viêm tai ngoài cấp tính ở bệnh nhân đến khám và điều trị tại phòng khám Tai Mũi Họng Bệnh viện Trường Đại học Y Dược Cần Thơ năm 2023 - 2025. **Đối tượng và phương pháp nghiên cứu:** Mô tả cắt ngang trên 95 bệnh nhân đến khám tại phòng khám Tai Mũi Họng Bệnh viện trường Đại học Y Dược Cần Thơ thời gian từ năm 2023 đến năm 2025. **Kết quả:** Phân bố độ tuổi tham gia chủ yếu từ 18-30 tuổi với 38,9%, nữ chiếm tỷ lệ cao hơn nam lần lượt là 60% so với 40%, đa số bệnh nhân đến khám ở thành thị chiếm 77,9%, phân bố đều ở các nhóm lao động, nhiều nhất là học sinh - sinh viên và công nhân viên lần lượt chiếm tỷ lệ là 27,4% và 26,3%, đau tai là lý do bệnh nhân đến khám nhiều nhất với 49,5%, đa số bệnh nhân có thói quen lấy ráy tai (62,1%) và ngoáy tai bằng vật cứng, đặc biệt là tăm bông (75,8%). **Kết luận:** Triệu chứng thường gặp nhất là đau tai (49,5%). Yếu tố nguy cơ thường gặp là ngoáy tai bằng tăm bông, vật nhọn, ngón tay (75,8%); bơi lội hoặc tiếp xúc nước trong ống tai (63,1%); lấy ráy tay thường xuyên (62,1%).

Từ khóa: Viêm tai ngoài cấp tính, đặc điểm lâm sàng, yếu tố nguy cơ.

ABSTRACT

**STUDY ON CLINICAL CHARACTERISTICS AND RISK FACTORS OF
ACUTE OTITIS EXTERNA IN PATIENTS ATTENDING THE ENT
CLINIC AT CAN THO UNIVERSITY OF MEDICINE AND PHARMACY
HOSPITAL FROM 2023 TO 2025**

Tran Ngoc Bao Vy, Nguyen Trieu Viet, Trang Hong Hanh, Tieu Bao Muoi,
Huynh Nhat Thien, Le Anh Tuan, Lam Quang Huy*
Can Tho University of Medicine and Pharmacy

Background: Acute otitis externa is an inflammatory condition affecting the external auditory canal. The disease usually has a rapid onset and is primarily caused by bacterial infection. Acute otitis externa can occur at any age, and it is estimated that about 10% of the population will experience it at least once in their lifetime. **Objective:** The study aimed to describe the clinical characteristics and identify risk factors associated with acute otitis externa among patients who visited and were treated at the Otorhinolaryngology Clinic of Can Tho University of Medicine and Pharmacy Hospital from 2023 to 2025. **Materials and methods:** A cross-sectional descriptive study

was conducted among 95 patients who attended the Otorhinolaryngology Clinic of Can Tho University of Medicine and Pharmacy Hospital between 2023 and 2025. **Results:** The majority of participants were aged 18–30 years (38.9%). Females accounted for a higher proportion than males (60% vs. 40%). Most patients lived in urban areas (77.9%). The occupational distribution was relatively balanced, with the highest proportions being students (27.4%) and office workers (26.3%). The most common reason for consultation was ear pain (49.5%). A large proportion of patients reported the habit of earwax removal (62.1%) and ear cleaning using hard objects, especially cotton swabs (75.8%). **Conclusion:** The most frequent symptom was ear pain (49.5%). Common risk factors included cleaning the ears with cotton swabs, sharp objects, or fingers (75.8%); swimming or water exposure in the ear canal (63.1%); and frequent earwax removal (62.1%).

Keywords: Acute otitis externa, clinical characteristics, risk factors.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Viêm tai ngoài cấp tính là một bệnh lý thường gặp trong chuyên ngành Tai Mũi Họng, có thể xuất hiện ở mọi lứa tuổi và giới tính [1], [2]. Bệnh thường khởi phát nhanh và nguyên nhân chủ yếu là do nhiễm khuẩn, thường gặp nhất là do *Pseudomonas aeruginosa* và *Staphylococcus aureus* [3], [4]. Viêm tai ngoài cấp có thể xảy ra ở mọi lứa tuổi. Ước tính khoảng 10% dân số sẽ mắc ít nhất một lần trong đời. Người trẻ thường bị nhiều hơn, tỷ lệ giảm dần khi tuổi tăng [4].

Bệnh thường liên quan đến nhiều yếu tố nguy cơ như bơi lội, ngoáy tai hoặc lấy ráy tai thường xuyên, viêm tai giữa mạn, chấn thương ống tai, suy giảm miễn dịch, đáí tháo đường, tiền sử phẫu thuật tai, hoặc lạm dụng kháng sinh và steroid tại chỗ [5], [3], [4]. Các yếu tố này làm suy giảm hàng rào bảo vệ tự nhiên của ống tai, tạo điều kiện thuận lợi cho vi khuẩn và nấm phát triển [2], [6].

Bệnh khởi phát với các triệu chứng đặc trưng như đau tai, ngứa, ù tai, chảy dịch, đôi khi kèm giảm thính lực, ảnh hưởng đến sinh hoạt và chất lượng cuộc sống người bệnh [7]. Nếu không điều trị kịp thời, bệnh có thể dẫn tới biến chứng như hẹp ống tai, thủng màng nhĩ, viêm mô tế bào, viêm sụn, hoặc viêm tai ngoài ác tính [3], [8].

Tại Bệnh viện Trường Đại học Y Dược Cần Thơ - Phòng khám Tai Mũi Họng tiếp nhận số lượng lớn bệnh nhân đến khám và điều trị các vấn đề tai, trong những năm gần đây, viêm tai ngoài cấp tính vẫn chiếm tỷ lệ đáng kể, tuy nhiên chưa có nhiều nghiên cứu chuyên sâu về đặc điểm lâm sàng và các yếu tố nguy cơ tại đây. Từ những lý do trên, chúng tôi thực hiện đề tài “Nghiên cứu đặc điểm lâm sàng, các yếu tố nguy cơ của bệnh lý viêm tai ngoài cấp tính ở bệnh nhân đến khám và điều trị tại Phòng khám Tai Mũi Họng – Bệnh viện Trường Đại học Y Dược Cần Thơ từ năm 2023 đến năm 2025” với hai mục tiêu đó là nhằm mô tả đặc điểm lâm sàng và xác định các yếu tố nguy cơ của bệnh lý viêm tai ngoài ở bệnh nhân đến khám và điều trị tại phòng khám Tai Mũi Họng Bệnh viện Trường Đại học Y Dược Cần Thơ.

II. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Đối tượng

- **Đối tượng nghiên cứu:** Bệnh nhân đến khám tại Phòng khám tai mũi họng – Bệnh viện Trường Đại học Y dược Cần Thơ từ tháng 6/2023 đến tháng 6/2025 có các triệu chứng nghi ngờ viêm tai ngoài cấp tính như đau tai; ngứa tai; chảy dịch tai; giảm thính lực [4]...Tiền hành xem xét các triệu chứng cũng như tình trạng tiếp xúc với các yếu tố nguy cơ (như bơi lội, bất kỳ chấn thương nào ở ống tai ngoài và tiền sử các bệnh lý da khác, các ca phẫu thuật trước đó, xạ trị, hoặc tiền sử bệnh toàn thân như đáí tháo đường, hoặc các tình

trạng có thể dẫn đến suy giảm miễn dịch), sau đó bệnh nhân được tiến hành thăm khám lâm sàng để chẩn đoán xác định bệnh.

- **Tiêu chuẩn chọn mẫu:** Bệnh nhân được chẩn đoán xác định viêm tai ngoài cấp dựa trên các triệu chứng viêm của ống tai ngoài. Các tiêu chuẩn chẩn đoán được tham khảo theo Hiệp hội Tai Mũi Họng – Phẫu thuật đầu và cổ Hoa Kỳ (American Academy of Otolaryngology–Head and Neck Surgery). Chẩn đoán xác định viêm tai ngoài cấp tính khi có:

- + Khởi phát nhanh ($\leq 48h$)
- + Triệu chứng viêm ống tai ngoài (đau, ngứa, đầy tai)
- + Dấu hiệu thực thể (đau khi kéo vành tai/tragus hoặc ống tai đỏ, phù nề)
- + Triệu chứng kèm theo có thể gồm: chảy dịch, rách màng nhĩ, viêm mô tế bào vành tai hoặc hạch quanh tai sưng đau.

- **Tiêu chuẩn loại trừ:** bệnh nhân không đủ tiêu chuẩn chẩn đoán viêm tai ngoài cấp hoặc bệnh lý tai khác.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

- **Thiết kế nghiên cứu:** mô tả cắt ngang, tiền cứu.

- **Cỡ mẫu và phương pháp chọn mẫu:** chọn mẫu thuận tiện, tất cả bệnh nhân thỏa tiêu chuẩn chọn mẫu được chọn vào nghiên cứu. Thực tế chúng tôi thu thập 95 mẫu nghiên cứu.

- **Nội dung nghiên cứu:**

+ Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu: Giới tính; Nhóm tuổi; Khu vực cư trú; Nghề nghiệp.

+ Đặc điểm triệu chứng lâm sàng của đối tượng nghiên cứu: lý do đến khám, đánh giá mức độ khó chịu dựa trên thang điểm VAS, thời gian mắc bệnh, mức độ nghiêm trọng của viêm tai ngoài.

+ Khảo sát một số yếu tố nguy cơ của bệnh lý viêm tai ngoài: bệnh nhân sử dụng ngoáy tai, xỏ khuyên tai, dụng cụ bịt tai, thói quen rửa tai bằng hóa chất (dầu gội, sữa tắm,...), thói quen bơi lội, cơ địa dị ứng, các bệnh lý về da đã từng mắc, tiền sử điều trị thuốc kháng sinh tại chỗ kéo dài, tiền sử hóa trị, xạ trị; tiền sử chấn thương vùng tai; bệnh lý suy giảm miễn dịch.

- **Phương pháp xử lý và phân tích số liệu:** Dữ liệu được nhập bằng phiếu thu nhập số liệu, phân tích bằng phần mềm IBM SPSS statistics 26.0.

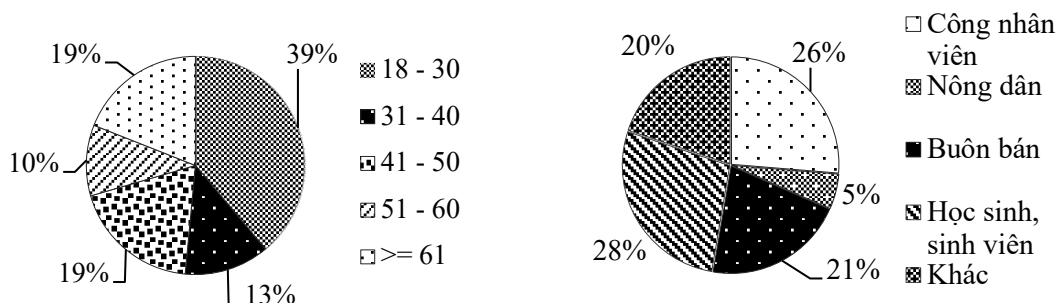
- **Đạo đức trong nghiên cứu:** Nghiên cứu được Hội đồng đạo đức trong nghiên cứu y sinh học trường Đại học Y Dược Cần Thơ phê duyệt theo số 23.051.SV/PCT-HĐĐĐ ngày 30/5/2023.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Đặc điểm chung của nhóm nghiên cứu

Nghiên cứu của chúng tôi được thực hiện trên 95 bệnh nhân đến khám và điều trị tại phòng khám Tai Mũi Họng bệnh viện Trường Đại học Y Dược Cần Thơ, đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu được thể hiện dưới đây:

- Giới: Nam: 38; Nữ: 57. Tỷ lệ: Nam: 40%; Nữ: 60%
- Khu vực cư trú: Thành thị: 74; Nông thôn: 21. Tỷ lệ: Thành thị: 77,9%; Nông thôn: 22,1%.

Biểu đồ 1. Đặc điểm tuổi

Biểu đồ 2. Đặc điểm nghề nghiệp

Nhận xét: Tỷ lệ bệnh nhân nữ chiếm ưu thế trong nghiên cứu (60% nữ so với 40% nam). Bệnh nhân mắc viêm tai ngoài cấp tập trung chủ yếu ở nhóm người trẻ, nhóm tuổi 18–30 chiếm tỷ lệ cao nhất (38,9%), hai nhóm tuổi từ 41–50 và ≥61 có tỷ lệ bằng nhau với 19% tổng số bệnh nhân, thấp nhất là nhóm từ 31–40 tuổi. Phần lớn bệnh nhân thuộc khu vực thành thị với 77,9%. Học sinh, sinh viên có tỷ lệ mắc viêm tai ngoài cấp nhiều nhất với 27,4%, kế đến là công nhân viên 26,3% và buôn bán 21,1%.

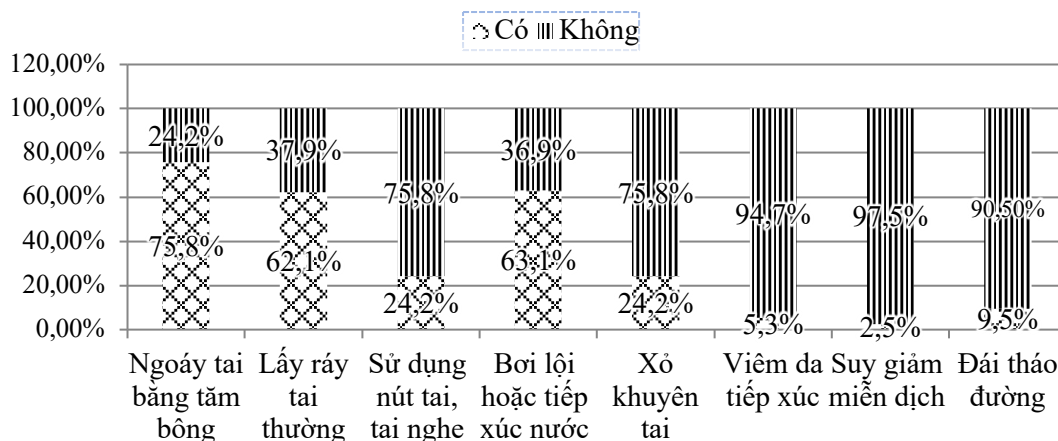
3.2. Đặc điểm lâm sàng của đối tượng nghiên cứu

Bảng 1. Lý do đến khám của đối tượng nghiên cứu

Triệu chứng lâm sàng	Số lượng (n)	Tỷ lệ (%)
Đau tai	47	49,48
Ù tai	13	13,68
Chảy dịch tai	13	13,68
Ngứa tai	21	22,11
Đau vùng xương hàm	1	1,05
Tổng	95	100,0

Nhận xét: Bệnh nhân viêm tai ngoài cấp có phân bố triệu chứng đa dạng, nhiều nhất là đau tai chiếm 49,48%, các triệu chứng hay gặp khác là ngứa tai 22,11%, ù tai và chảy dịch tai cùng chiếm 13,68%.

3.3. Khảo sát các yếu tố nguy cơ liên quan đến bệnh lý viêm tai ngoài

Biểu đồ 3. Các yếu tố nguy cơ của viêm tai ngoài cấp tính

Nhận xét: Yếu tố nguy cơ thường gặp nhất là ngoáy tai bằng tăm bông, vật nhọn, ngón tay (75,8%), bơi lội hoặc tiếp xúc nước trong ống tai (63,1%), lấy ráy tai thường xuyên (62,1%).

IV. BÀN LUẬN

4.1. Đặc điểm chung của nhóm nghiên cứu

Trong nghiên cứu của chúng tôi trên 95 bệnh nhân, nữ giới chiếm tỷ lệ cao hơn nam (60%) - cho thấy có sự khác biệt về giới tính so với nghiên cứu của tác giả Nguyễn Công Hoàng [9]. Về nghề nghiệp, học sinh – sinh viên và công nhân viên chiếm tỷ lệ lớn, cho thấy nhóm lao động – học tập trẻ là đối tượng nguy cơ.

4.2. Đặc điểm lâm sàng của bệnh

Trong nghiên cứu, đau tai là triệu chứng phổ biến nhất (50%), tiếp theo là ngứa tai (22%). ù tai và chảy dịch gập trong các trường hợp nặng, tương ứng với 17,9% có dịch mũ đục qua nội soi. Đáng chú ý, một ca đau lan vùng hàm gợi ý biến chứng mô mềm, phù hợp với cảnh báo của Shada O. Baoum (2021) [5] về nguy cơ viêm lan ở người thường xuyên tiếp xúc nước.

4.3. Các yếu tố nguy cơ của bệnh

Kết quả nghiên cứu cho thấy thói quen ngoáy tai bằng vật cứng, đặc biệt là tăm bông (75,8%), là yếu tố nguy cơ nổi bật – tương đồng với nghiên cứu của Shabbir Bukhari [3] cho thấy mức độ liên hệ rất mạnh giữa thói quen dùng tăm bông và viêm tai ngoài. Các yếu tố này tương đồng với nhận định của Vũ Đức Nhân [10]. Bệnh lý nền như đái tháo đường chiếm 10%, tuy không cao nhưng vẫn cần cảnh giác do nguy cơ viêm tai ngoài ác tính – như được minh họa trong báo cáo ca bệnh của Pichon [4].

V. KẾT LUẬN

Bệnh nhân mắc bệnh viêm tai ngoài thường có các triệu chứng là đau tai, ngứa tai, ù tai và chảy dịch; trong đó đau tai là triệu chứng thường gặp nhất. Các yếu tố nguy cơ thường gặp của bệnh lý viêm tai ngoài là ngoáy tai bằng tăm bông, vật nhọn, ngón tay; lấy ráy tai thường xuyên; bơi lội hoặc tiếp xúc nước trong ống tai.

LỜI CẢM ƠN

Nhóm nghiên cứu xin chân thành cảm ơn Trường Đại học Y Dược Cần Thơ đã hỗ trợ kinh phí thực hiện đề tài theo Quyết định giao thực hiện số 2563/ QĐ- ĐHYDCT ngày 20 tháng 07 năm 2023 của Trường Đại học Y Dược Cần Thơ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Châu Chiêu Hòa, Lê Thiện Chí và Nguyễn Thái Phương Tuyền. Nghiên cứu đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng và đánh giá kết quả điều trị bệnh viêm tai giữa ứ dịch bằng kỹ thuật đặt ống thông khí qua nội soi tại bệnh viện Tai mũi họng Cần Thơ năm 2019 - 2021. *Tạp chí Tai Mũi Họng Việt Nam*. 2023. 68(59), 78-85. DOI: 10.60137/tmhvn.v68i59.21.
2. Nguyễn Trung Nghĩa và Hồ Anh Chí. Nghiên cứu đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng và kết quả điều trị viêm ống tai ngoài do nấm. *Tạp chí Y Dược học Cần Thơ*. 2023. 217-224. DOI: 10.58490/ctump.2023i58.714.
3. Bukhari S. M. A. S., Aslam S., Afzal M., Riaz N., Abbas A., *et al*. Self cleaning of ears by various objects causes multiple diseases of external ear. *Contact dermatitis*. 2021. 11, 15-17. DOI: 10.51253/pafmj.v1i1.7944
4. Maul P, Joly V, Niclas A, Sandine H, Stephane B, *et al*. Aspergillus flavus malignant external otitis in a diabetic patient: case report and literature review. *Infection*. 2020. 48(2). 193-203. DOI: 10.1007/s15010-020-01394-8

5. Baoum S., Mousa A., Alshammari M., Alzaher Z., Zahrani H., *et al.* Epidemiology, risk factors and monitoring of acute otitis externa. *Int J Community Med Public Health*. 2021. 8(12), 6155-6159. DOI: 10.18203/2394-6040.ijcmph20214620
  6. Nguyễn Thị Tường Vân và Trần Phú Mạnh Siêu. Khảo sát các tác nhân vi nấm gây viêm ống tai ngoài tại Khoa Tai – Mũi – Họng Bệnh viện Nguyễn Trãi Thành phố Hồ Chí Minh năm 2015. *Tạp Chí Khoa học Trường Đại học Quốc tế Hồng Bàng (ĐẶC BIỆT)*. 2022. 353-359, <https://tapchikhoahochongbang.vn/js/article/view/403>.
  7. Nguyễn Triệu Việt và Nguyễn Thị Thuỳ Dương. Tổng quan các vấn đề về viêm tai ngoài cấp. *Tạp chí Y học Việt Nam*. 2025. 94 -95. DOI: 10.52163/yhc.v66i3.2506.
  8. Jackson E. A., and Geer K. Acute otitis externa: rapid evidence review. *American family physician*. 2023. 107(2), 145-151.
  9. Nguyễn Công Hoàng và Hoàng Thị Thuỳ Linh, Lê Thị Hương Lan, Trần Duy Linh, Nguyễn Thị Ngọc Anh. Hình thái lâm sàng, vi sinh viêm ống tai ngoài do nấm. *Tạp chí Y học Việt Nam*. 2025. 534(2). DOI: 10.51298/vmj.v534i2.8178.
  10. Vũ Đức Nhân. Khảo sát một số đặc điểm dịch tễ, lâm sàng và cận lâm sàng của viêm ống tai ngoài do vi nấm tại Bệnh viện Đa khoa Sài Gòn. *Tạp chí Tai Mũi Họng*. 2024. Tập 69 số 63, 32-39. DOI: 10.60137/tmhvn.v69i63.71.
-